

54 257
01
1
780 257
Фонд
№
Том
Лист

Научная комиссия общества
по изучению еврейской истории обороны
г. Львова и его-восточных воеводств.

№ 257

Копия письма (меморандума)
д-ра Ашкеназого следственной
комиссии по вопросу погромов
евреев и ответ резферата
костмици.

Фонд № 257
Опи. 1
Справа № 45

Углато
Скозитено
На 14 листах

~~Фонд ЦТРА УССР в г. Львов
Ф. 4111 № 8129 257
С. 10
Д. 257~~

L.dz.998/31./

ch. Aktów Nr. Inv.3

inż I. L.p.

O D P I S Nr. evid. 4.

DOWÓDZTWO BRYGADY LWOWSKIEJ. AKTA RÓŻNE z 1918 - 1919 r. AKT p.t.:
OPIS PISMA REFERATU SPRAWIEDLIWOSCI IO TOBIASZA ASCHKENAZEGO.
LWDW 10.II.1919 r.

Kopja w archiwum prywatnem, którego dysponuje pżk. w st.
spocz. Maczyński Czesław /zam. we Lwowie ul. św. Marka L.16/ Teczka
szaro-żółta z napisem okówkien chemicznym "wszystko może czekać"
i zielonym okówkien "Erruierungen von Staffeln" Akt L.p.
Tekst napisany na maszynie na 5 stronach papieru arkuszowego cied-
kiego.-

- 1 -

/ z referatu sprawiedliw /1/

L: 726/19
yII

Do

J W Pana Dra Tobiasza Aschkenazego

advokata krajowego

we

Lwowie

W odniesieniu do wręzonego przez J W Pana Nisyi francusko
angielskiej memoryału, - z rozkazu Naczelnego Dowództwa Wschodu -
uprasza się o przedłożenie Kwatermistrzostwu dowodów na przepro-
wadzane w memoryale fakty ^{prze} co do udziału w ekscesach przeciw żydów
osób przynależnych do wojska polskiego już w dniach krytycznych,
oraz osób, które w skutek przeprowadzonego we Lwowie z końcem listo-
pada i w ciągu grudnia 1918 poboru wojskowego mogły wejść w skład
wojska polskiego wreszcie osób cywilnych, kt' które z natury rzeczy

na lwowskim ściśle wojennym terenie podlegają w po pewnej mierze nadzorowi wojskowemu.

W szczególności:

L./ Co do rozdziału pod tytułem "Złoczyńcy" uprasza się o podanie:

- 1./ W czyjem względnie przez kogo prowadzonym śledztwie znajduje się dotychczas 3. 620 wypadków "pogromów".
- 2./ Do jakiego wojska należały w czasie popełnienia przestępstw osoby wojskowe, o których mowa w ustępie A/ lit. a/ b/ c/ d/ powyższego rozdziału, - oraz o ile należały do wojska polskiego, poczem tę ich przynależność poznano?
- 3/ Po czem rozpoznano 14 sióstr "Czerwonego Krzyża" i do jakiego "Czerwonego Krzyża" one należały /Ustęp B / lit.a/ / ?
- 4/ Poczem rozpoznano zawód osób pod lit. b/ ustępu B wymienionych i jaki kiej osoby te są narodowości?
- 5/ Nazwiska 18 oficerów /54 żołnierzy z rozpoznanych osobiście wedle ustępu c/ lit. a/ 103 złoczyńców, - czy należeli oni w dniach krytycznych lub wskutek zaasenterowania należą obecnie do wojska polskiego, - oraz czy kiedy i do jakiej Komendy wojskowej zrobiono przeciw nim doniesienie?
- 6/ Nazwisk rozpoznanych wedle ustępu C./ lit. a/ 31 osób cywilnych z poddaniem ich zawodu, - a co do 1 doktora, 2 profesorów gimn. 1. studenta, 1 siostry "Czerwonego Krzyża" 1 urzędnika kolejowego, 1 radcy Dyrekcji Skarbu, 1 komisarza policji i 3 urzędników państwowych, - i innych możliw możliwie szczegółowych danych.
- 7/ Poczem rozpoznano zawód każdego z 173 złoczyńców / ustęp C/ lit. b./ nieznanych z nazwisk n.p. urzędników miejskich, profesorów gimn. słuchaczy uniwersytetu, robotników stróżów, komisarza policji urzędników pocztowych i.t.d. tudzież jakiego wojska byli 2 inwalidzi i jakiego wyznania rel., ksiądz.
- 8/ Po czem poznano, iż w 72 wypadkach używano przez złoczyńców automobile były wojskowe - i do jakiego należały wojska - austr. nien.ukr. czy polskiego?
- 11/ Co do rozdziału pod tytułem "Statystyka ofiar i pogromów we Lwowie uprasza się o podanie:
 - 1/ ile z podanych w tabeli 1. "zabitych tudzież w tabeli 11.

"ranionych przypadka na czas przed 22/XI.1918. ile na dzień 22. i 23/XI 1918. i ile i na jakie dni w czasie późniejszym tudzież na czeń opierają się powyższe cyfry?

2/ wyjaśnienia tabeli III. /"Spustoszenia i rabunki"/ a w szczególności co oznaczają podane tam milionowe cyfry, - czy n.p. spalone 5, 219, 300 domów, co byłoby absurdem, czy też cyfra ta ma oznaczać w koronach czy innej monecie wartość spalonych domów.- W ostatnim wypadku uprasza się o podanie, ile cyfrowe domów zostało spalonych i kiedy, oraz kto tak co do domów jak i innych przedmiotów przeprowadził oszacowanie?

Lwów, 10/11.1919.

U w a g a : 1/ napisano zwyczajnym ołówkiem.
2/ poprawiono według oryginału
Zgodność odpisów z oryginałem aktu sprawdzik

za

Lwów, dnia 1. września 1932 r.

KOMISJA NAUKOWA
T-wa badania historii obrony Lwowa
i województw południowo-wschodnich
w L W O W I E

W. Kierownik Archiwum T-wa

mgr Aleksa Stanisław

L.dz. 998/31./

Aktów Nr. Lw. 3

z I L.P.

O D P I S Nr. evid. 4

DOWÓDZTWO BRIGADY LWOWSKIEJ. AKTA RÓŻNE z 1918 - 1919 r. AKT p.t.:
ODPIS PISMA DR. TOBIASZA ASCHKENAZEGO DO NACZELNEGO DOWÓDZTWA W.P.
NA GALICJĘ WSCHODNIĄ. LWÓW 15 LUTEGO 1919.

Kopja w archiwum prywatnym, którym dysponuje płk. w st. specz.
Męczyński Czesław /zan. we Lwowie ul. św. Marka L. 16/ teczka szaro-żółta
z napisem ołówkiem chemicznym "wszystko może czekać" i zielonym ołów-
kiem "Erzueirungen von Staffeln" Akt L.p.

Tekst napisany na maszynie na 2 stronach arkusza papieru cienkiego.-

Do l. 726/19
VII

Naczelne dowództwo wojsk polskich na Galicyę wschod.

we L w o w i e.

Lwów dnia 15 lutego 1919.

Na piśmie z dnia 10 lutego 1919. l. 726/19 wczoraj mi
^{/e/1/} doręczony nam zaszczyt donieść, że wykazy ^{/w/2/VII} otrzymane przez Biuro
Żydowskiego komitetu ratunkowego Hisyi francusko-angielskiej obej-
nowały statystyczne zestawienie szkód i wypadków zgłoszonych przez
osoby poszkodowane w Komitecie ratunkowym.

^{/na/14/r/3/} Stało się to wykazną prośbę i na żądanie p. Majora Deletoil,
który się zgłosił u mnie i prosił o informację w sprawie wypadków
listopadowych.

Oświadczam ustnie i pisemnie że nie mamy zamiaru żalić
się z powodu owych zająć przed Hisyą, obcych mocarstw chociaż by

5

sprzymierzonych i zaprzyjaźnionych i że tę sprawę załatwimy przy pomocy władz polskich. Dodatem przy tem, że gdyby natomiast z innej strony obwiniono żydów tuż, przed Niszą o jakieś czyny nieprzyjazne przeciw państwu polskiemu lub narodowi polskiemu jak to się rozgłasza po gazetach, - na ten wypadek prosimy o dane nie ma możliwości zbicia tych oskarżeń i wykazania ich bezpodatności

Na to oświadczył mi p. Major Deloitte, że Nisza ma obowiązek wszechstronnego poinformowania się o stosunkach i zajęciach tutejszych i dlatego prosi mnie, ażeby Komitet ratunkowy podał jej na wszelki sposób, jaka ogólna szkoda została zgłoszona, ile zgłoszono wypadków i co podały odnośne strony o osobach poszkodowanych i sprawców.-

Odpowiedziałem, że polecę biuru ażeby wręczyło takie zestawienie ^{6/} zgłoszonych wypadków, tj. czyste statystyczne opracowanie faktycznych zgłoszeń i dodatem że wykazy te są sporządzone na podstawie kwestyonyariuszy i protokołów zapodań stron poszkodowanych, że Komitet jeszcze nie miał możliwości ^{7/} przedmiotowego każdego z osobna, zaś dochodzenia w tym względzie prowadzi nadzwyczajna Komisja śledcza /cywilno-wojskowa/, wydelegowana przez rząd centralny w Warszawie, urzędująca obecnie we Lwowie przy ul. Batorego 1,3, i że tam może się Nisza zwrócić po bliższe szczegółowe dane dotyczące pojedynczych wypadków.-

W samej rzeczy oddał byż Komitet Ratunkowy na urzędowe wezwanie powyższej nadzwyczajnej Komisji, tejsze do dyspozycji / i ^{8/} urzędowania cały zebrany materiał zgłoszeń, kwestyonyariuszy, protokołów etc., zatem tylko ta Komisja może udzielić obecnie Naczelnemu Dowództwu szczegółowych dat i wyjaśnień na postawione pytania.

Nie od rzeczy będzie, jeśli na końcu wspomnę, że o ile skyszałem Nisza zwróciła się do mnie w porozumieniu z Kwatermistrzostwem ^{9/} Naczelnego Dowództwa a p. Kwatermistrz osobiście się do mnie zwrócił z prośbą o udzielenie Niszy potrzebnych wyjaśnień.- Nie potrzebuję chyba zapewnić, że oświadczenia jakie przy tych okazjach złożyłem przed Niszą i przez p. pułk. Wada, o życzeniach i pragnieniach politycznych ^{żydów} żydów w Galicyi wschodniej pod względem jej państwowej przynależności mogły być dla sprawy polskiej

6
tylko w najwyższym stopniu korzystne.

Upraszam przeto o przyjęcie powyższego oświadczenia do wiadomości i ewentualnie zwrócić się o dalsze faktyczne dane i wyjaśnienia do wzmiankowanej Komisji Śledczej.-

Dr. Tobiasz Askanase

/ za zgodność /¹⁰/

/ Dowódstwo W.P. na Gal. wach. Oddział prasowo-statystyczny /¹¹/

Kazim Hartleb

/ Szef Oddziału prasowo-statystycznego /¹³/

U w a g i : 1/.2/.3/.4/.5/.6/.7/.8/.9/.10/.12/ napisano
chemicznym odciekien
11/ pieczęć niebieska okrągła z orłem w środku
13/ pieczęć niebieska podłużna.
14/ poprawiono według oryginału

Zgodność odpisu z oryginałem aktu sprawdził

EB

Lwów, dnia 1. września 1932 r.

KOMISJA NAUKOWA
T-wa badania historii obrony Lwowa
i województw południowo-wschodnich
we LWOWIE

W. Z. Kierownik Archiwum T-wa

mgr *Anna Stawiska*

L. dz. 998/31./

Woj. Aktów Nr. Inw. 3

cz. I L.p.

O D P I S Nr. ewid.

DOWÓDZTWO BRYGADY LWOWSKIEJ. AKTA RÓŻNE z 1918 - 1919 r. AKT p.t.:
MEMORJAŁ DRA ASCHKENAZEGO ZŁOŻONY KOMISJI ŚLEDCZEJ.

Kopja w archiwum prywatnym, którem dysponuje płk. w st. spocz. Maczyński Czesław /zam. we Lwowie ul. św. Marka L. 16/ teczka szaro-żółta z napisem okówkiem chemicznym "wzysztko może czekać" i zielonym okówkiem "Erruierungen von Staffeln" Akt L.p. Tekst napisany na maszynie na 37 półarkuszach papieru nieklego jednostronnie.

/Memorjał Dra Aschkenazego
złożony komisji śledczej/1/

Galicja jest krajem pod względem etnograficznym niejedno-
litym. Wedle ostatniego spisu przedwojennego mieszkało w Galicyi
871.906 Żydów na 3.732.961 Polaków i 3.379.613 Ukraińców.-

Żydzi tworzyli 11% ludności, z czego przypadako na Galicyę
wschodnią 659.706 - a na zach. 213.269, czyli 2/3 ludności żydowskiej
przypada na Galicyę wschodnią. Głównem miejscem osiedlenia Żydów
stanowią miasta i miasteczka /: w miastach 33% a w miasteczkach
28% / a 39% mieszka w gminach wiejskich.-

Sfera osiedlenia Żydów jest niejednolita. Nigdzie Żydzie
nie tworzą większych skupień terytoryalnych i są rozsiani jako wy-
sepki etniczno na oceanie ludności, od której się różnią pochodze-
niem i wyznaniem, - często i narodowo.-

Podobnie jak etnicznie tak też i pod względem zawodowym
i socyalnym stoja Żydzi pod pręgiem anomalii. Nie tworzą zamknię-

tej sfery gospodarczej, a g r o s zawodów przypada na najmniej niezawisłe najmniej samostarczalne. Żydzi są pod względem gospodarczym w równie niekorzystnym położeniu, jak pod względem strefy osiedlenia. Na tysiąc Żydów przypada na rolnictwo 11%, 25% żyje z przemysłu, 58 z handlu, 6% z zawodów wolnych i urzędniczych. 60% całego handlu spoczywa w rękach żydowskich. Pod względem socyalnym cechuje gospodarczy ustrój Żydów silna hypertrofia samodzielnych, kar-łowych jestestw ekonomicznych pociągająca za sobą rozdrabnianie i rozpraszenie energii, trwonienie sił i czasu - skowem i tu anomalia osłabiająca pozycję Żydów. Wszystko to wyjaśnia dostatecznie, dlaczego Żydzi wchodzi w arenę konkurencji ekonomicznej i życia politycznego, osłabieni i gorzej uzbrojeni i wyjawia nam podkład stosunku Żydów do otoczenia.-

Żydzi znaleźli się w bardzo trudnym położeniu z chwilą, gdy sąsiad do niedawna g l e b a e a d s c r i p t u s wyzwolił się i napływać zaczął do tych zawodów, które dotychczas wyłączną były domeną Żydów. Na podkładzie czysto ekonomicznym bujać zaczęła skrupulatnie podsycana przez nieodpowiedzialnych, krótkowzrocznych agitatorów politycznych akcja antisemicka, nieprzebierająca w środkach. A choć dziś jeszcze kupiec i rzemieślnik żydowski jest $\frac{1}{2}$ niezbędną cegiełką w sile gospodarczej kraju i bez niego kraj się obejść nie może, gdyż inaczej byłby przydatny na obcy najazd gospodarczy, to jednak hasko odżywienia Galicyi święci tryumfy i cały bogaty materiał palny nagromadzony w masach, dzięki jego dotychczasowej gospodarczej i politycznej strukturze odprowadza się w kierunku antyżydowskim.-

Brakło dalekowidzących mężów, którzyby wczas kładki tamę agitacji, nic dobrego nie wróżącej i tak rosło naprężenie z dnia na dzień, stwarzając atmosferę duszną pełną pary.-

I oto z chwilą, gdy na gruntach dawnego Państwa austriackiego powstawać zaczęły nowe twory polityczne i narody same ujęły ster w swoje ręce, stanęła cała Galicya w płomieniach, powtarzały się ekscesy, rabunki i rozboje popełnione na Żydach - a szczyt tego osiągnął pogrom lwowski.-

Zbyt długo igrano pogróżkami pogromu, aż w końcu ukazał się duch tak często wywołany w każdej swej brutalności i nagości.

9

Dwa narody bratnie, które długo wiodły ze sobą spór o hegemonię w Galicyi wschodniej zwolnione z pod jarzma obcego panowania, rozpoczęły między sobą bój orężny, a Żyd stał się kozłem ofiarnym.

Podczas 3 tygodniowej walki od 1-go do 22-go listopada 1918 wśród której jedna i druga strona ze zmiennem szczęściem walczyła, zmieniały poszczególne ulice i domy chwilowego pana.-

Żydzi wychodząc ze założenia, że w bratobójczej domowej wojnie dwóch narodów skowiańskich im jako plemienne różnemu czynnikowi nie wolno rzucać się swoich na szalę walki ani na jedną, ani na drugą stronę ^{/nadało/2/} nie chcąc ściagnąć na indyferentne swe masy aktu zemsty jednego lub drugiego narodu, kraj ten zamieszkującego, postanowili uczynić jedyne co w danych warunkach było możliwe, to jest jako ogół zachować ścisłą neutralność, pozostawiając jednostkom, przyznającym się do jednego lub drugiego walczącego narodu, pójście za głosem i swych narodowych uczuć, czy poglądów.-

Mimo próśb ze strony Ukraińców, którzy starali się przeciągnąć Żydów na swoją stronę, nie dali się Żydzi odwieść od tej jedynej, racjonalnej drogi i neutralność uczciwie i szczerze zachowali.-

Dowodem tego oświadczenia ze strony wybitnych Polaków, poświadczenia Komendy polskiej, która neutralność tę przyjęła do wiadomości i ją zaprobowała, jak alegaty 1/.2/.

Dowodem głosu półoficjalne prasy ukraińskiej z tego stanowiska Żydów w niezadowolonej, jak o tem świadczą artykuły "w Dile" z 21/XI. br. pod tyt. "NACYONALNE MNIEJSZOSCI W ZACHODNIEJ REPUBLICIE" i w artykule "WOJENNO PRZYMUSOWY PODATEK"

I koży Żydzi sprawdzi chotiat buty nacieju a ne pochordzowanym materyakom dla asymiliacyjnych eksperymentów to powynni wsi syży swojeji obermuty w korist toju derżawu, jaka jich nacieju przyznaje. Odnacze Żydy sieho nezrobyży i kedwy zdobery sie na neutralnist u spori miż Ukraińcami i Polakami.-

My oczywtdno własnymi sykami bez niczyjeji pomocy ukripyży naszu republiku. Tak samo neutralist Żydiw ne widwede nas

wid przyznania im praw nacyi. Odnacze poza prawany je nastroji chromadianstwa, jaki dla spikazyca riżnych narodiw w odnej dertawa znaczac, czy ne bilsze jak prawo. My ze swojeji storony srobyży vse możywe. Tworenia sych nastrojiv teper wykluca-no wid Żydów."

W końcu dowodem fakt, że mimo memoriału ukraińskiej Rady narodowej, którym ²²/₃ żądali od Żydów, by jako uprawniony naród wzięli udział w rządzie. Żydzi do tej Rady delegatów swych nie wysłali i ofiarowanych im tek nie przyjęli. Natomiast były liczne wypadki, w których Żydzi, którzy czuli po polsku oddali swą krew na usługi Polski, a między pierwszymi inicjatorami bohaterckiego odbicia Lwowa i między pierwszymi walczącymi i poległymi o polskość Lwowa, znajdujemy niejedno znane nazwisko żydowskie. Gdyby Ukraińcy te fakta chcieli byli uogólnić, jak to uczynili potem Polacy, choć nie mieli takich bojowników żydowskich po stronie ukraińskiej, pogromy żydowskie musiałyby się stać stałą instytucją tego jednego kraju.-

Wszystko to, jakoteż i inne w oczy bijące fakty stwierdzające niezłomną lojalność Żydów w sporze ukraińsko - polskim nie przeszkodziło tym wszystkim, którzy z bądź jakich pobudek mieli w ten publiczny, czy prywatny interes, by nie rozsiewali fałszywych pogłosek o rzekomej ukrainofilstwie Żydów, lub o czynach wymierzonych przeciw polskiemu stanowi posiadania, polskiej sile zbrojnej i t.d.-

Cała ta robota polegająca na kreśleniu podmywaniu i zaciemnianiu oczywistych faktów mogła tem łatwiej cieszyć się powodzeniem, jako że cała prasa była kneblowana i Żydzi nie mogli z całą dobitnością zwalczać tych pogłosek.-

Stanowisko "TAGBLATTU" żydowskiego będzie dla każdego historyka jasnym dowodem, że Żydzi pojnowali szczerze swą neutralność i ani jednym słowem, ani jednym czynem jej nie zdradzili, mimo że w konie żydostwa może różne jedn-ostki z różnym uczuciem śledziły bieg wypadków i w duszy odmiennie je oceniali.-

Poza sferą uczuć i obserwacji ta ocena absolutnie nie wyszła: na wszelki sposób nie wyszła u tych, których by można uważać za pewnego rodzaju ukrainofilów, wśród Żydów daleko

dobitniej ujawniała się po stronie t.zw. Żydów - Polaków i to nie tylko na "polskiej" stronie Lwów, gdzie Żydzi brali żywy udział w całej prowizorycznej organizacji samorządnej, - ale też po stronie ukraińskiej miasta, gdzie mimo nacisku: terroru wojskowego, jaki tu panował, życie publiczne dużego odłamku żydostwa lwowskiego skupiało się w Gnachu Izby handlowej i przemysłowej, gdzie miało swą siedzibę Polski Komitet Obywatelski i gdzie koncentrowało się polskie życie polityczne tego obszaru.-

Dużo argumentów przeciw Żydom usiłowane później wysmaczyć ze stanowiska, jakie w krytycznym czasie zajmowało "LEMBERGER ZEITUNG".-

W tym przemiocie należy stwierdzić, iż "LEMBERGER ZEITUNG" była organem wojskowości austriackiej, odpowiedzialnym i faktycznym redaktorem tego pisma nie był Żyd, Niemiec, czy Czech austriacki Emil O p k a t k a i nie miał nigdy żadnego związku z żydowskim społeczeństwem, uprawiał wyłącznie politykę austriacką i wojskową. O tem czynniki miarodajne wiedziały i wiedzieć były powinny. Jeżeli zaś do składu redakcyi był delegowany przez Komendę Wojskową austriacki oficer Żyd, który w tem piśmie uprawiał tę samą politykę wojskowo-austriacką, to zato niepodobna czynić ogółu żydowskiego odpowiedzialnym.-

Mimo to uznaje za stosowne "Pobudka", pismo, które zaczęło wychodzić w tak zwanym "Polskim Lwowie" jako półoficjalny organ Komendy wojska polskiego, postawić sobie niejako za cel odwet na Żydach za występy "LEMBERGER ZEITUNG", za występy podjęte jawnie w interesie dynastyi austriackiej i jej polityki nie mające zresztą nic wspólnego z Żydami.-

Już w pierwszych numerach tego pisma zjawiają się żydożercze artykuły, które mimo interwencji ze strony Żydów, jakoteż światlejszych Polaków nie ustawały i szerzyły wprost atmosferę pogromową, judząc stale ludność i wojsko przeciw Żydom.

"POBUDKA" Nr.3 z dnia 8/XII. /⁴/ wyrażający się wówczas jako "Organ Komitetu Obywatelskiego VI. okręgu miasta Lwowa" pisze między innymi:

"..... przybyli również nowi heroje. "Na Krakowskiem"

Żydzi nie zachowując tak szumnie przez Kahaż ogłoszonej neutralności do swoich odznak syonistycznych dodali kokardki ukraińskie i dopomagają w pastwieniu się i rabunkach swoim przewodyrom".-

Numer 12. z 17/XI. przynosi artykuł "NEUTRALNI" czytany w nim:

" z ustą wojskowych naszych podnoszą się skargi, że ludność żydowska strzelał z okien do naszych patroli, a osoby przybywające z miasta opowiadają o zachowaniu się Żydów wobec ludności polskiej, takie rzeczy, które wcale nie przemawiają zatem, jakoby żywiec żydowski zachował się wobec obu stron rzeczywiście tę tak szumnie ogłoszoną "absolutną neutralność". Oto wyciąg z protokolarnego zeznania jednej z tych osób:

"Wiadomo mi jest z całą pewnością, że w Templach żydowskich mieszczących się przy ul. Żółkiewskiej koło kościoła św. Jana oraz przy ul. Cebulnej znajdują się składy broni pozostające tam dla użytku ludności żydowskiej. Ponadto stwierdza, że wszyscy niemal Żydzi mężczyźni /:nawet chłopcy:/ uzbrojeni są rzekomo dla celów swej obrony, faktycznie jedn-akowoż broni tej używają przeciw wojskom polskim oraz bezbronnej ludności narodowości polskiej, zamieszkałej po tej stronie frontu.-

Na poparcie swoich twierdzeń podają, że osobiście widziałam jak z podanego przezemnie Templu, koło kościoła św. Jana 10. bm. około godz. 10'30 w południe wybiegła banda uzbrojonych Żydów, a udawszy się w stronę Wysokiego Zamku rozpoczęła gwałtowną strzelaninę. Wracając z tąd strony krzyczeli: "Ist scho-n gt !! Ponadto widziałam osobiście "Na Krakowskim" przebieściu Żyda strzelającego z rewolweru do cywilnej ludności. Mam także pewne wiadomości, że sklepy katolickie polskie, rabowane /^{se/5/}przez Żydów".-

Numer 15. tego czasopisma z dnia 20/XI. przynosi następującą notatkę pod tyt. "Ceme Przyznania".-

" W komunikacie z dnia 17 bm. w rejonie ul. Kleparowsk wrogie siły atakowały całe południe, głównie ul: Gazową, Pod Dębem, spotykając się z zawziętym uporem "żydowskiej milicji" /:podkreślone w oryginale:/ komentarze zbyteczne".

Jako dowód wprowadzamy ponadto świadectwo PP. Dra
Tobiasza A s k e n a s e g o i Dra Marcellego C H l a m t a c z a.

III.

Skutki tej agitacji uwidoczniły się natychmiast.
W "POLSKIM LWOWIE" zdarzały się raz po raz napady na sklepy i
rabunki mienia żydowskiego i miało się coraz bardziej wrażenie
pogromów w mniejszym wydaniu. Były to wypadki już w czasie mię-
dzy 7, a 12, listopada, kiedy jeszcze nie było mowy o żadnych
walkach milicji żydowskiej, ani z bandytami, ani z legionistami,
o żadnym strzelaniu z okien, laniu ukropem etc. przeciwnie na zew-
nątrz stosunki polsko-żydowskie z polskiej strony Lwowa zdawały
się być jak najpoprawniejsze.-

Oto kiż kilka faktów dla przykładu przytoczmy:

a/ Dnia 7/XI.br. zjawił się u p.Ch.Ch.przy pl.Unii Brzes-
kiej legionista z damą Czerwonego Krzyża i zabrali towar - wartoś-
ci 6.000 K. Gdy poszkodowana wniosła zażalenie do Polskiej Komendy,
otrzymała odpowiedź: "Żydzi dość niszczyli Polaków, zresztą jest
ona obecnie poddaną polską, i musi ze swoich rzeczy zrezygnować"
/:Vide prot. Nr.70 alegat 3 :/.-

b/ Dnia 8/XI. br. o godzinie 3 nad ranem obrabowała patrol
skłócona z legionistów polskich p.H.T. na ul.Janowskiej.
Następnie patrole prowadzone przez porucznika B. dzień w dzień zja-
dły się w mieszkaniu poszkodowanego w celu rabunku. Szkody podane
są na 100.000 K. /: Vide prot.Nr.84.alleg.4:/.-

c/ Dnia 9/XI.br. wpadli żołnierze do fabryki cukierków S.H.
przy ul. Panieńskiej: byli to żołnierze, którzy tam stali na froncie
i bronili tego odcinka. Wymusili na właścicielu, którego przy tej
okazyi obito otwarcia kasy, z której zabrali gotówkę zwyż 6.000 K.
godzinę potem zaniechali na samochodach wojskowych i cieżarowych
zabrali z fabryki wszystko co znaleźli: towar, cukier, marmoladę,
cukierki itd. - wartości około 200.000 K. bał nawet urządzenie fa-
bryczne. Plądrowanie to trwało przez cały dzień, oraz przez ^{dwa/6/} nastę-
pne dni 10. i 11. listopada. ZNACZNĄ część rzeczy zawieźli żołnie-
rze do Komendy na Zamarystynowie i złożyli go do magazynu wojskowe-

60.-

Ci samo żołnierze napadli w tym samym mniej więcej czasie na miasteczko "Myryi Heleny", fabrykę mydła Goldreicha, wyrabowali znabron. Podobnie rzecz się miała we fabryce wody sodowej Pordesa i fabryce Baumwalda, wszystko w okresie między 8-8y8 a 12-ty8 listopada. /: Vide prov. 282 i 280 aleg. 5/ i 6/ :/

d/. Dnia 10/XI. br. o wpół do 8-mej rano strzelali legioniści do uciekającej ludności z ul. Grodeckiej, gdzie odbywały się zacięte walki między wojskiem ukraińskim a polskim, przyczem samordowali pchłopca nazwiskiem Ira Teichelberg. Większa część opuszczonych domów wojsko splądrowało doszczętnie. /: vide prov. Nr. 68 aleg 7 :/

e/ Tego samego dnia o godz. 1 1/2 napadli legioniści na dom p. D.G. przy ul. Panieńskiej, grozili, że wszystkich zastrzelą jak psów, jeżeli nie złożą się okupu w kwocie 100.000 K. Kwotę tę złożono /: Vide prov. 109. aleg. 8/ :/

f/. Tego samego dnia p godz. 12 w poź. zrabowano kupcowi M.N. przy ul. Kleparowskiej 10.000 K. w gotówce pod pretekstem, jakoby uszkodzony strzelał na legionistów. /Vide prot. 115, aleg. 9/ :-

g/ Dnia 14/XI. br. wpadło do pomieszczenia p. W.M. ul. Zródlana 4-eh legionistów, zabrali 9.000 K. gotówką a wychodząc strzelali przez otwarte drzwi z pokoju i zranili śmiertelnie żonę uszkodzanego. /Vide prov. Nr. 73 aleg. 10./

Wszystkie te fakty rabunków i mordów zaszły przed krytycznym dniem 17/XI, który usprawiedliwić miał rzekomo późniejszy pogrom.

Już wówczas prześladowano Żydów na każdym kroku i pastwiono się nad nimi w nieludzki sposób. Gwałty te stawały się coraz częstsze, szczególnie na ul. Bema, skąd rekwirował się oddział "Bema" złożony z najgorszych elementów, jakoteż na ul. Zródlanej, pod Dębem wogóle tam, gdzie Żydzi we większych miastkach śpią w kwaterach i które były w owym czasie terenem walk i przemijająco znalazły się w rękach Polaków.-